

Raport z konferencji *Decydujemy razem. Bydgoszcz 2030 – strategia 2.0* wraz z odniesieniem do zgłoszonych w trakcie dyskusji uwag i wniosków

Termin: 9 października 2017 r.

Miejsce: Miejskie Centrum Kultury, ul. Marcinkowskiego 12-14, 85-056 Bydgoszcz

Cel i tematyka:

Oficjalne rozpoczęcie prac nad aktualizacją Strategii Rozwoju Bydgoszczy a także zaproszenie do udziału w dyskusji nad kierunkami rozwoju Bydgoszczy oraz włączenie mieszkańców i przedstawicieli różnych środowisk w działania związane z budową dokumentu.

Przybliżenie założeń i przebiegu prac nad aktualizacją.

Uczestnicy:

- przedstawiciele władz państwowych – Senator RP Andrzej Kobiak,
- przedstawiciele władz województwa – Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego Piotr Całbecki, Radni Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego,
- przedstawiciele władz miasta – Prezydent Rafał Bruski, Zastępca Prezydenta Maria Wasiak, Zastępca Prezydenta Iwona Waszkiewicz oraz Radni Rady Miasta Bydgoszczy,
- przedstawiciele różnych środowisk, instytucji i stowarzyszeń.

Łącznie w spotkaniu uczestniczyło blisko 140 osób.

Przekazane materiały:

Uczestnicy spotkania otrzymali formularze ankiet dla mieszkańców oraz informację dotyczącą przebiegu badania ankietowego i planowanych debat.

Przebieg:

1. Przed rozpoczęciem konferencji zaprezentowano film promujący Miasto Bydgoszcz oraz jego walory. Moderatorem konferencji był p. Marcin Ługawiak – przedstawiciel firmy Lider Projekt Sp. z o. o, który przybliżył cel i tematykę spotkania.
2. Konferencję rozpoczął Prezydent Bydgoszczy Rafał Bruski, który przedstawił przesłanki przystąpienia do aktualizacji Strategii Rozwoju Miasta. Wśród nich znalazły się m.in.:
 - zmiany uwarunkowań, w jakich funkcjonują samorządy,
 - plany wdrażane na poziomie krajowym i regionalnym,
 - wyzwania z jakimi musi zmierzyć się Bydgoszcz, do których przede wszystkim należy depopulacja miasta.

Podkreślił również, że podstawowym założeniem przyjętym do aktualizacji strategii jest osiągnięcie efektu partycypacji społecznej.

3. Następnie głos zabrał Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego Piotr Całbecki, który podczas wystąpienia omówił prezentację pt. „Rola samorządu województwa kujawsko-pomorskiego w rozwoju Bydgoszczy”, w trakcie której zwrócił uwagę m.in. na:
 - obszary aktywności samorządu województwa w zakresie polityki rozwoju regionalnego,
 - znaczenia silnej metropolii w województwie kujawsko-pomorskim tworzonej przez Bydgoszcz i Toruń oraz roli obszaru metropolitalnego wobec całego województwa,
 - potrzebę rozwoju całego obszaru województwa w tym m.in. powiatów radziejowskiego oraz włocławskiego, których stopa bezrobocia oscyluje na poziomie 20%, podczas gdy w Bydgoszczy osiąga zaledwie 4%.
 - zapisy Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego *do roku 2020 – Plan Modernizacji 2020+* w aspekcie silnej metropolii na terenie województwa kujawsko-pomorskiego;
 - projektu nowego *Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego* w aspekcie przyjętego miejskiego obszaru funkcjonalnego Bydgoszczy i Torunia,
 - działania w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych,
 - efekty wdrażania RPO województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2007-2013 w rozwijaniu potencjału Bydgoszczy,
 - możliwości rozwojowe związane z RPO województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2014-2020, kontraktem terytorialnym oraz krajowymi programami operacyjnymi.

4. Kolejnym prelegentem był dr hab. Paweł Kubicki z Katedry kultury i społeczeństwa Europy Uniwersytetu Jagiellońskiego, którego wystąpienie nosiło tytuł „Po co miastu strategia rozwoju i dlaczego tak ważna jest partycypacja społeczna. Analiza dobrych praktyk”, w trakcie którego zwrócił uwagę na:
 - aspekt ogniskowania idei i wyznaczania celów w pracy nad strategią rozwoju miasta,
 - korzyści płynące z partycypacyjnego modelu tworzenia strategii rozwoju miasta: pozytywny wpływ na tożsamość miasta, innowacyjność, przewyższanie syndromu NIMBY (Not In My Back Yard) czyli „przerzucanie problemów na podwórko sąsiadów”, wzmocnienie demokracji i społeczeństwa obywatelskiego oraz legitymizacji.
 - fakt, iż społeczeństwa obywatelskiego się nie buduje, ono rośnie,
 - dobre praktyki zastosowane w innych miastach Polski z zastrzeżeniem, że nie ma strategii idealnych, które można by stawiać za wzór, gdyż każda strategia rozwoju musi być dostosowana do lokalnego kontekstu i specyfiki:
Wrocław – długoletnie badania socjologiczne w ramach Wrocławskiej Diagnozy Społecznej realizowanej przez Uniwersytet Wrocławski na zlecenie Urzędu Miasta Wrocławia, włączenie do prac nad strategią rozwoju miasta ruchów miejskich, oraz

wykorzystanie doświadczeń „*Foresight Społeczny Wrocławia 2036/2056*” (prac nad prognozowaniem przyszłości).

Kraków – wybór operatora moderującego proces powstawania strategii rozwoju miasta – Pracowni Obywatelskiej, która ma duże doświadczenie w działaniach partycypacyjnych i jednocześnie cieszy się zaufaniem różnych podmiotów biorących udział w pracach nad strategią.

5. Następnie głos zabrała dr Wiesława Gierańczyk, p.o. Dyrektora Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy, która przedstawiła prezentację pt. „Sytuacja demograficzno-społeczna Bydgoszczy”. W czasie wystąpienia omówione zostały następujące zagadnienia:

- Bydgoszcz na tle innych miast wojewódzkich w 2016 r. – porównanie sytuacji miast oraz wskazanie różnic i podobieństw w przebiegu procesów społecznych,
- sytuacja demograficzna w Bydgoszczy oraz prognozy demograficzne dla miasta wraz z powiązaniem z sytuacją w otoczeniu Bydgoszczy – jednym z istotniejszych problemów miasta jest jego depopulacja oraz proces starzenia się społeczeństwa,
- szkolnictwo wyższe - według stanu na 30 XI 2016 r. w Bydgoszczy działało 7 szkół wyższych oraz 3 jednostki zamiejscowe, które skupiały łącznie 31,6 tys. studentów – wpływ sytuacji demograficznej na funkcjonowanie bydgoskich uczelni wyższych.

6. Ostatnim wystąpieniem był prezentacja „Podstawowe założenia procesu aktualizacji Strategii Rozwoju Bydgoszczy” omówiona przez Marię Wasiak, Zastępcę Prezydenta Bydgoszczy, obejmująca:

- cele aktualizacji strategii, do których należą: partycypacja społeczna, przystępność dokumentu i jego znajomość wśród społeczności lokalnej, identyfikowanie się lokalnej społeczności z zapisami dokumentu i jej zaangażowanie w osiąganie przyjętych celów rozwojowych, silne zaakcentowanie rangi i znaczenia kultury dla jakości kapitału społecznego, przygotowanie dokumentu wykorzystywanego w realizacji bieżącej polityki oraz wdrożenie idei Smart City w system zarządzania miastem,
- informację o planowanych narzędziach partycypacji społecznej, tj. korzystanie z różnorodnych form i kanałów komunikacji z mieszkańcami, ankiety skierowane do mieszkańców, debaty strategiczne z udziałem mieszkańców, zespoły robocze z udziałem różnych środowisk oraz konsultacje zapisów głównych elementów projektu dokumentu,
- prośbę do uczestników i mieszkańców o włączenie się w rozpowszechnianie informacji o procesie aktualizacji strategii oraz konsultacjach społecznych, a szczególnie o ankietach i debatach strategicznych, a przede wszystkim o udział w poszczególnych etapach prac.

7. Następnie uczestnicy zostali zaproszeni do dyskusji:

Zapis z dyskusji:

- Benedykt Partyka - Krajowe Forum Samorządowe:

Panie Prezydencie, Panie Marszałku, to jest miód na serce moje, jako członka Krajowego Forum Samorządowego, że Wy Panowie ze sobą usiedliście. Może trochę późno, ale to

jest jakaś nadzieja na tę strategię i daje to szansę, że tak powiem, na faktyczne konsultacje społeczne, bo bez społeczeństwa się tego nie da. Ja miałbym do Panów taką prośbę, kiedy podejmujecie – Radni, członkowie Zarządu, na przykładzie Osowej Góry, kiedy planujecie Państwo projekt budowy trasy Kolbego, gdzie robi się tę drogę od podstaw i robi się taką małą prowizorkę. Chciałbym żebyśmy od tego odstępowali, bo szkoda tych pieniędzy. Mamy wcześniej przykład powiedzmy Trasy Akademickiej, gdzie po prostu to też zostało w taki a nie inny sposób. Życzę Państwu, bo mam przykład z innych miast, aby Bydgoszcz, Toruń nic nie dzieliło, a wręcz łączyło, że to, kiedy byliśmy radnymi i walczyliśmy o województwo kujawsko-pomorskie, żeby w takim kształcie ono pozostało. Większy może więcej.

- Uczestnik konferencji:

Proszę Państwa, przyglądam się programowi debat – jednego elementu, moim zdaniem zabrakło – jakże istotnego dla nas wszystkich: środowiska. Na następnym slajdzie Pani Wiceprezydent przedstawiła, że będą powołane grupy robocze, wśród nich dotyczące środowiska właśnie, ale debaty o środowisku, o przyrodzie nie ma. Prosiłbym żeby ewentualnie uwzględnić wniosek, aby taką debatę również zorganizować.

- Adam Podhorecki – Prorektor Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego:

Może takich kilka szczegółowych rzeczy. Uważam, że taka Konferencja, partycypacja społeczna, udział społeczeństwa w tworzeniu takiej strategii rozwoju jest bardzo cenne, powinniśmy jak najbardziej to wspierać. Takie szczegółowe moje uwagi: w przypadku Pana Marszałka, jak mówił o ZIT- cie, tam tych zadań jest tak bardzo dużo i one są takie, za dużo tego jest. Bardziej bym je zintegrował, zagregował według jakiegoś przyjętego kryterium, a to jest taka moja osobista uwaga. Natomiast drugie wystąpienie Pana doktora Pawła Kubickiego - Pan też nadużywa słowa innowacja. Właściwie po co używać, że ta strategia musi być innowacyjna, ona po prostu musi być efektywna, służyć człowiekowi i przyszłym pokoleniom czyli realizowana powinna być zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Czy ona jest bardziej innowacyjna czy mniej, właściwie nie powinniśmy tego tak nadużywać. Nadużywamy wszyscy i nie wiadomo co to znaczy. Jeśli chodzi o statystykę, wiadomo, że to jest nauka czysta i tych wskaźników jest bardzo wiele, ale w tym wszystkim chodzi o to, że chcemy wykorzystać te dane w budowaniu takiej strategii, trzeba też umieć te wskaźniki zintegrować i znaleźć korelację między tymi wskaźnikami. Chodzi o to abyśmy umieli to wykorzystywać w budowaniu tego planu, takiej strategii rozwoju. To już jest bardzo trudne, wolałbym aby kolejne wystąpienia bardziej temu były poświęcone. Byłoby to z większym pożytkiem, bo być może nie potrafimy tego potem dalej przełożyć. Dziękuję.

- Jan Dopierała – Przewodniczący RO Okole

Może coś przeoczyłem w tej debacie, ale brakuje mi takiego elementu, takiego obszaru, który nazwijmy najkrócej turystyką. Bardzo ważny obszar turystyki dla naszego miasta, przy tym co było prezentowane, przy tym wyludnieniu. Być może, przez taką dobrą,

zintegrowaną turystykę uda się do tego miasta namówić, żeby tu mieszkali w naszym mieście, w okolicach tego miasta inni obywatele naszego kraju. Dziękuję.

- Hanna Rządkosz - Florkowska – Stowarzyszenie Miłośników Starego Fordonu:
Mam tylko jedną taką, może bardziej metodologiczną uwagę do tworzenia tej strategii. Wszystkie te debaty odbywają się w centrum miasta. Większość strategii i planów które oglądaliśmy dotyczą centrum miasta, a większość mieszkańców mieszka poza Centrum. Bardzo byłoby, myślę dobrze, gdyby część z tych debat odbywała się na poszczególnych osiedlach, po to, żeby mieszkańcy, którzy tam mieszkają mogli przyjść, bo wyjazd często np. starszych osób do centrum na takie debaty może być skomplikowany, więc fajnie by było, żeby różne perspektywy z tych osiedli były zebrane w całości, bo może się okazać, że mogą być różne wizje, nawet znacząco się różniące. Tak, że też apelowałabym o wyjazd w inne części Bydgoszczy i zbieranie głosów także na miejscu.

- Piotr Częstochoński – RO Wzgórze Wolności:
„Przedmówczynie mnie ubiegła. Chciałem o tym samym powiedzieć. Brak jest takich konsultacji, na przykład przy Trasie Uniwersyteckiej czy innych rzeczach, gdzie też można by było ubiec niektóre sytuacje, gdyby mieszkańcy mogli się swobodnie wcześniej wypowiedzieć. Były te konsultacje też w miejscach, w Zarządzie Dróg. Brakowało mi takich konsultacji przeprowadzanych bezpośrednio na osiedlu, łączy się to z dostępnością i informacją. Tutaj następną rzeczą, wiążącą się ze współpracą Urzędu Marszałkowskiego z Urzędem Miasta. Tutaj trochę było zawirowań w związku planem rewitalizacji, jeżeli ktoś się interesował, chciał szczegółowych bardziej informacji, odsyłany był albo do Urzędu Miasta albo do Urzędu Marszałkowskiego. Trudno też było zrozumieć, kto jest decydem, kto ustala zasady, to też nie chciałbym przytyków robić, ale myślę, że to też warto wyjaśnić, bo nasze osiedle dzięki kryteriom, które zostały określone, no, troszeczkę straciło. W trakcie konsultacji, wydawało mi się, że też jeszcze można tego typu zmiany robić, ale okazało się, że nie koniecznie. Proponowałabym zrobić te konsultacje na osiedlach, aby mieszkańcy mieli dostępność do nich.

- Alicja Wojtyła-Jankowska – Stowarzyszenie Nauczycieli Przedmiotów Przyrodniczych i Technicznych:
Ja chciałabym zwrócić uwagę tutaj na kwestię rozwoju intelektualnego, możliwości udostępnienia wiedzy w przestrzeni publicznej miasta, bo w strategii jest bardzo wiele napisane na ten temat, ale w przestrzeni publicznej miasta pojawiają się wyłącznie obiekty które wspierają rozwój fizyczny i emocjonalny, myślę o placach zabaw, siłowniach, basenach, natomiast brakuje myślenia o rozwoju intelektualnym, bo jesteśmy na etapie rozwoju przemysłu 4.0 i chcemy żeby to było innowacyjne i nowoczesne w XXI wieku, to trzeba dostarczać impulsy intelektualne dzieciom i młodzieży, seniorom i chciałabym zaproponować żeby w myśleniu o strategii miasta ten aspekt był wzięty pod uwagę. Dziękuję.

- Robert Gawłowski – Wyższa Szkoła Bankowa:

Chciałem kontynuować wątek kolegi dr Kubickiego z Uniwersytetu Jagiellońskiego, który wspominał o Barberze i książce „Gdyby burmistrzowie rządili światem”. Ta książka jest oparta o taką kategorię współzależności. W związku z tym, myślę, że warto byłoby przemyśleć też - budując strategię Bydgoszczy - aby ona nie była, nie powstawała tylko w Bydgoszczy, ale też w konsultacji z gminami sąsiednimi, ponieważ mieszkańcy Bydgoszczy migrują poza Bydgoszcz, przyjeżdżają tu często, więc też tworzą to miasto, tym bardziej, że analizując dokumenty strategiczne wszystkich gmin z obszaru ZIT-u, to może być ciekawa informacja dla Pana Marszałka, w zasadzie tylko w dwóch gminach istnieje pojęcie metropolii, czyli jakby widzenia szerszej perspektywy niż swojej gminy. Jeżeli chcemy rozwijać metropolię to świadomość metropolitalna, która gdzie jak gdzie, ale w dokumencie strategicznym powinna mieć odzworowanie. Gdybyśmy przejrzyli, jak wspominałem, te wszystkie strategie, tylko w dwóch, domyślcie się Państwo w jakich miastach, znajduje się pojęcie metropolii. W dwóch innych, które znajdują się pomiędzy: Solec Kujawski i Zławieś Wielka, jest odniesienie, w sensie wskazania funkcji tych miast. W jednym jako ośrodek sypialniany, w drugim, w Solcu jako miejsce logistyczne, ale poza tym w ponad kilkunastu, nie ma żadnego pojęcia, nie mówiąc o tym czy te jednostki samorządu terytorialnego mają pomysł jak się znaleźć na tym obszarze i jak odnieść się do Bydgoszczy czy do Torunia czy do całego obszaru. Myślę, że warto byłoby konsultacje rozszerzyć o to, co się dzieje wokół Bydgoszczy.

- Jarosław Kazimierczak – mieszkaniec Bydgoszczy:

Ponieważ tutaj, w tej dyskusji, sporo miejsca zajęły kwestie organizacyjne tych debat, które są planowane, to i ja chciałbym swoje trzy grosze dorzucić. Leżą mi na sercu problemy komunikacyjne tego miasta, to jest jakby krwioobieg, układ nerwowy miasta, więc coś bardzo ważnego. Jednocześnie uważam, że na tym polu mamy bardzo dużo do zrobienia, właśnie również w kwestiach mentalności, zmiany sposobu myślenia i dlatego jestem zaskoczony, że pięć debat zostało zaplanowanych w półtora tysięcznej Hali Artego Arena, natomiast właśnie debata komunikacyjna w dziesięciokrotnie mniejszej Sali Sesyjnej Ratusza. Myślę, że problemy komunikacji mogą przyciągnąć znacznie więcej ludzi i myślę, że też powinna ta debata być zlokalizowana w znacznie większym obiekcie. Dziękuję.

- Krzysztof Jurek – Bydgoski Klaster Informatyczny:

Ja czytałem poprzednią strategię, tam jest bardzo dużo dobrych rzeczy. Warto byłoby się zastanowić, co z nich zostało zrealizowane, jak były one realizowane?. Pan Prezydent prosił o trudne pytania, a sobie pozwolę jeden element z tej strategii wyciągnąć, w którym Miasto zakładało rozwój sieci światłowodowej, rozwój dostępu do Internetu, a jednocześnie Radni uchwalili stawki, które zahamowały ten rozwój, więc warto się zastanowić, czy drobnymi środkami nie moglibyśmy realizować strategii, zamiast ją na nowo tworzyć, co też jest piękne. To pierwsze takie trudne pytanie, a drugie: bardzo się cieszę na wypowiedź Pana Marszałka, który zaproponował, właściwie wyzwanie nam położył – co bydgoszczanie mogą dać województwu. Myślę, że w strategii też powinno się

znaleźć miejsce, w którym miasto chce coś dać województwu. W poprzedniej strategii właściwie województwo było tylko w dwóch miejscach, drobnie zasygnalizowane, kiedy powinno miasto też myśleć o swoim wpływie na pozostałe miejsce województwa.

8. Spotkanie podsumował p. M. Ługawiak zachętą do angażowania się w prace nad aktualizacją strategii, szczególnie udział w badaniu ankietowym i debatach strategicznych oraz do zapisywania się do prac w zespołach roboczych: *Społeczeństwo, Gospodarka, Środowisko*.

Ustalenia:

Przyjęto zgłoszenia chętnych osób do prac w Zespołach roboczych:

SPOŁECZEŃSTWO - 10 osób,
GOSPODARKA - 7 osób,
ŚRODOWISKO - 4 osoby.

Odniesienie do zgłoszonych uwag i postulatów:

Partycypacja społeczna w procesie aktualizacji Strategii Rozwoju Bydgoszczy jest zarówno podstawową zasadą przeprowadzenia procesu, jak również jednym z jego celów. W dyskusji nad przyszłością miasta zakładany jest udział nie tylko mieszkańców samego miasta, ale wszystkich osób związanych z Bydgoszczą, a zwłaszcza mieszkańców gmin ościennych. Odbywać się to będzie m.in. poprzez współpracę ze stowarzyszeniem „Metropolia Bydgoszcz”. Na obecnym etapie prac liczymy na włączenie się w dyskusję poprzez udział w badaniu ankietowym oraz w debatach strategicznych – otwartych spotkaniach dla wszystkich.

Z uwagi na fakt, iż debaty mają charakter strategiczny i dotyczą przyszłości całego miasta, wizji Bydgoszczy w 2030 roku, a nie problematyki osiedlowej, zostały zorganizowane w centrum miasta w sali konferencyjnej obiektów zarządzanych przez Halę Sportowo-Widowiskową „Łuczniczka” oraz w Ratuszu. Jednak ze względu na zgłoszone na konferencji postulaty organizacji spotkań konsultacyjnych na osiedlach, rozważona zostanie organizacja takich spotkań na etapie prac nad celami i kierunkami działań. Spotkania mogą odbyć się w formie warsztatowej, na przykład pod nazwą „Moje osiedle – moja Bydgoszcz”. Na spotkaniu w formie warsztatowej zostaną wyartykułowane główne oczekiwania odnośnie funkcji osiedla, przestrzeni publicznych, mocnych i słabych stron. Należy podkreślić, że w **ankiecie** zawarte jest pytanie dotyczące najważniejszych zadań dla poszczególnych osiedli.

Podczas każdej debaty dyskusja dotyczyć będzie całości zagadnień związanych z przyszłością Bydgoszcz, a tematy przypisane poszczególnym debatom są tematami

wiodącymi, ale nie zamykającymi dyskusji do potrzeb tylko wybranych środowisk. Ponadto takie zagadnienie jak komunikacja czy środowisko dotyczą wszystkich grup społecznych, i będą traktowane w całym procesie aktualizacji Strategii jako tematy horyzontalne.

Raport sporządziła: Monika Kilan

Załączniki:

- prezentacje: Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego Piotra Całbeckiego, Dyrektor Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy dr Wiesławy Gierańczyk, Zastępcy Prezydenta Bydgoszcz Marii Wasiak,
- abstrakt wystąpienia dr hab. Pawła Kubickiego.